

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 90 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Politična jesen in nje gobe.

Znano je, da raste v jeseni, ako pade veliko dežja, gob čez silo veliko in človek jo najde, ne da jo išče, kamor koli pride, ne samo v gozdih, ampak tudi na travniku, celo na polji. Veliko prida pa ni na velikem delu teh gob. Največ je slabih, nekaj pa je vendar tudi dobrih, tacih, ki jih človek rad vživa in ne brez koristi.

Tako se godi blizo tudi sedaj na polji naše politike. Dežja t. j. nezadovoljnosti je na tem polji veliko in zato raste veliko gob, veliko govoric nastane, katere merijo na to, da se v politiki obrne stvar na drugo stran, na tisto, katero človek ravno želi. Ravno sedaj se godi tako v tem, kar se tiče vlade za tostransko, za avstrijsko skupino-dežel. Ker sedanje ministerstvo, ki mu je grof Taaffe že trinajsto leto na čelu, nima v državnem zboru večine za se, brez stalne večine pa zna vsakdo lahko, da ni mogoče na dolgo vladati, zato se bere ravno v tem času veliko o spremembah v ministerstvu.

Da se mora kaj spremeniti v ministerstvu, toliko je gotovo, ali to se more izgoditi le takrat, če ima grof Taaffe za se trdno večino v državnem zboru, ali če si jo upa s tako premembo pridobiti. O tem, da ima in še obdrži grof Taaffe krmilo vlade v rokah, ni dvoma, saj pa tudi ni osebe, ni moža, ki bi mogel pri sedanjih razmerah storiti kaj gledé na vlado, da mu obstane, da se drži dalje časa. V dirin-deji, v katerem se suče pri nas sedaj politika, mogoče je le še grofu Taaffeju, da si napravi politično „klobaso“. Tedaj sprememba je mogoča le še pri ministrih ali pri katerih? O tem vprašani rastejo ravno politične gobe. Nekaterim se dozdeva, da se pod vsacim ministrom máje ministerski stol, nekaterim pa, da le pri nekaterih. V prvi vrsti misli se sedaj, da pojde minister za uk in bogočastje, baron Gautsch. To se kaže verjetno, ker je bil preveč vroče, nemške krvi tovnej v državnem zboru, bolj pa še

more biti zato, ker njegov „angelj varuh“, Ant. vitez Schmerling, ni več na političnem torišči, ampak v „dobrem pokoji.“ Na priporočilo vit. Schmerlinga je prišel uno leto mladi vodja te-rezijanišča, vit. Gautsch v vrsto ministrov, te-daj še mož, o katerem je prej malo kdo kaj vedel. Tembolje pa je g. minister Gautsch zaslovel, ko je spremenjeval ali odpravljaval gimnazije, preobračal učni red na njih in je v vsem kazal, da je velik v malih rečéh, mal pa v večjih rečéh. Nekateri trdijo, da bi se grof Taaffe rad iznebil tega tovariša, ali to neki ni samo v njegovih rokah.

Kar pa še bolj dela na politične gobe, je nemška levica v državnem zboru t. j. največja stranka v njem; njej na čelu je vit. Plener, mož, o katerem se pravi, da je „rojen minister za državne finance“. Mož in njegova stranka čaka že dolgo na to, da zasede on ministerski stol, doslej pa še zastonj. Grof Taaffe se ga brani, ali sedaj zdi se nekaterim čas vgoden, toda ministerstvo državnih financ ni prazno. Kaj tedaj? Sedanji minister dr. Steinbach naj postane pravosodni minister, grof Schönborn, doslej pravosodni minister, pa naj stopi na mesto barona Gautscha in vse je dobro! Tako se govori, tako se piše, ali mi pravimo, da so to le gobe v jeseni.

Na vseh teh in enacih govoricah je le toliko resnice, da se čuti sploh pri ljudstvu: tako ne more biti dalje. Kako pa se stvar naj obrne, da bode prav, tega ne ve nihče ali vsaj izpéljati si ne upa brž nihče. Kako tudi? Nobeno ministerstvo se ne more držati, ako nima večine v drž. zboru, v hiši poslancev pa tudi v gosposki hiši, ali večino tako dobiti, v tem je ravno težava. Nemščina je sicer, kakor se rado povdarja, tisto kelje, ki druží v Avstriji ljudstva, toda kar se tiče večine v državnem zboru, je prav nemščina kriva, da je ni in se ne more priti do nje. Ko bi katera vlada prišla pa bi ne tiščala te ljube nemščine tje, kjer je ni treba, o mahoma ima večino za se in druge zapreke

bi ji ne delale nikjer velike sile, kajti kakor vlada, naj se vzame že iz te ali one stranke, tako čuti in dela tudi vsaka stranka, vsako ljudstvo, za domovino našo in ako dela vlada samo za njo, za celo našo domovino, ne pa samo za eno ljudstvo, tedaj ji ne bode veliko nasprotovanja. Take vlade si želimo in take nam je treba, ali pa jo kedaj dobimo? To zna le Bog, za to še ni upanja.

Koroški Slovenci.

Trda se godi nam Štajarcem, ali veliko trje je še stališče koroških Slovencev. Njih vodje si sicer prizadevajo veliko, da odpravijo vsaj najhuje krivice, ki se godé slov. ljudstvu, toda doma, v Celovci ne morejo ničesar doseči. Zato so sklenili obrniti se na Dunaj, do visoke vlade in tako je bila te dni posebna deputacija, pet županov in eden župnik, na Dunaji. Dne 17. novembra se je predstavila ona grofu Hohenwarthu, predsedniku „kluba konservativcev“, ter se mu je zahvalila za podporo, ki jim jo daje le-ta klub sploh in še posebej za terjatve koroških Slovencev gledé na ljudske šole.

Grof Hohenwarth je odgovoril, da bode „klub konservativcev“, kakor doslej, tako tudi za naprej podpiral vse one želje koroških Slovencev, katera ve, da so popolnem pravične. Deputacija je, kakor navlašč, prav prišla na Dunaj po slovitem govoru barona Gautscha, govoru, ki je prav razjaril vse poštene avstrijce in tem večji pomen ima torej vse, kar je izvedla ona na Dunaji.

Od grofa Hohenwartha se je podala deputacija v ministerstvo za poljedelstvo. Tu je prosila, naj bi visoka vlada skrbela za potovalne učitelje, toda take, ki znajo slovenski in od katerih ima potem slov. ljudstvo v resnici kaj koristí. Z nemškimi mu ni pomagano. Grof Falkenhayn je pripoznal, da je to resnica, ali vlada ne imenuje potovalnih učiteljev, ampak dežela. Zato jim on ne more obljubiti tacih učiteljev, pač pa rad dovoli podporo iz državne kase učitelju, ki sicer ugaja v tem oziru slov. ljudstvu. Po takem bode torej treba skrbeti Slovincem samim, da dobijo takega učitelja.

Na to se je podala deputacija k pravosodnjemu ministru, grofu Schönbornu. O tu, pri njem je imela celi kup pritožb. Uradniki na Koroškem sploh ne znajo slovenski in pri e. kr. okr. sodnijah treba je tolmača, navadno kacega sluge iz tega ali unega urada in kako ta tolmači! Revše navadno sam ne zna ni nemški ni slovenski dobro. Minister je vprašal, ali se godi v kazenskih zadevah tako in ko so mu rekli, da sploh, zmajal je z glavo, češ, da je to v resnici čudno. Pa je res čudno, Bog zna, če je mogoče kaj takega na Kitajskem. Gospod minister jim je obljubil, da bode gledal ustreči

slov. ljudstvu tudi v tem ter imenovati hoče le take uradnike, ki znajo slovenski.

Dne 18. novembra je bila deputacija pri grofu Taaffe in ob enem pri naučnem ministru. To se nam ne zdi posebno dobro znamenje, vendar pa sta ministra deputacijo vzprejela prijazno. Vodja deputacije je bil deželni poslanec g. Muri ter je razložil ministroma želje slov. ljudstva na Koroškem. Slov. jezik se naj vpelje kot učni jezik, t. j. uči se naj slovenski po vseh šolah, ki so namenjene za prosto ljudstvo; nemški jezik pa naj bode učni predmet t. j. otroci se ga naj učijo od 4. leta, kar hodijo v šolo in naprej. Naj se vpelje v slov. ljudske šole nov abecednik ter odpravi ta, ki je zdaj v koroških šolah. — Na učiteljišči naj se nastavi za slovenščino učitelj, ki je izprašan za srednje šole in naj se pomnoži število ur za slovenščino na e. kr. učiteljišči v Celovci. — Nadzorniki naj se nastavijo za slov. ljudske šole in za tiste, kjer se poučuje slovenski in nemški, le taki možje, ki znajo oba deželna jezika. Učitelji na slov. ljudskih šolah morajo biti zmožni in to popolnem slov. jezika. Doslej pa tega ni. — Ministerstvo se prosi na zadnje, da reši brž ko brž prizive in prošnje slov. občin za slov. ljudske šole.

Minister Gautsch je odgovoril, da mu bode skrb, ustreči tem željam, kolikor je mogoče. Izlasti hoče rešiti prošnje za slov. šole in to k malu ali jih reši pa ugodno, tega minister ni rekel. Sploh pa ta minister mora še le pokazati v dejanji, da ni tako neprijazen slov. ljudstvu, kakor je bila njegova beseda v drž. zboru.

Bolje je govoril predsednik ministerstva, grof Taaffe. Deputacija ga je prosila, naj gleda na to, da bodo politični uradniki znali slovenski pa tudi bolj nepristranski, kakor so nekateri doslej. Grof Taaffe je rekel, da bode rad ustregel v tem, ako bode le imel tacih uradnikov. Ko so mu rekli, da na celem Koroškem ne zna nobeden okr. glavar slovenski, kakor le edino eden in še ta je v popolno nemškem okraji, odgovoril je grof Taaffe, da ga rad prestavi v slov. okraj, ako bode g. glavarju to po volji.

Lepih besed so torej vrli možje iz Gorotana slišali na Dunaji dovolje, da bi le tudi iz njih postala resnica! Ali če druga ne, to so dosegli, da se visoka vlada ne bode mogla izgovarjati, da slov. ljudstvo ne želi drugih razmer, kakor so sedaj na Koroškem; da je zadovoljno s tistim „mirom“, o katerem se toliko blebeče po liberalnih listih in nemškutarskih zborih. Sliši se, da pošlje sedaj nemškutarska stranka še po svoji strani tudi deputacijo na Dunaj; upamo pa, da ne opravi ondi veliko, toda gotovo je, da brez škode za slov. ljudstvo ne bode nje blebetanje „o kranjskih hujskačih“.

Gospodarske stvari.

Tropine dobro gnojilo.

Vsaka zemlja ne stori za vsak sadež, ampak ena je dobra za ta, druga pa za drugi sadež in dogodéva se tudi to, da shaja kak sadež v eni in isti zemlji nekaj časa dobro, potem pa ne več. Kaj je pač temu krivo? Ne zemlja, ne sadež, ampak to, da nima zemlja, ali nima več onih snovi v sebi, katerih je treba sadežu, da dobro raste ter rodi svoj sad o svojem času in do svojega časa. Tudi zadnje je resnično, kajti sadež ima le nekaj časa, čez ta ga ni moči obdržati ali vsaj ne tako, da dobro rodi.

Kjer zemlja koj iz kraja ne sodi kakemu sadežu, tam se tudi sadež naj ne sadi! Res je sicer, da se zemlja lahko pripravi umetno na to, da je ali da postane dobra za kak sadež, toda to je dolga pot, treba je za to denarja in truda in vendar še včasih vse to ne izda ter še sadež v taki zemlji vedno le bolj bira ali vsaj dolgo ne ostane v polnem razvoju. Drugače pa je pri zemlji, v kateri se čuti sadež dobro in ni dvoma, da mu taka zemlja ugaja ali to trpi le nekoliko časa, dotlej ko še najde sadež v njej tistih snovi, katerih išče, ali katerih mu je treba za plod, za rast svojo.

Da ostane zemlja taka, zato jej je treba gnojila in sicer tacega, ki jej prinaša snovi, katere izsesava iz nje sadež in tako gnojilo je gotovo vse, kar odpade od sadeža samega. V tem je namreč čisto gotovo onih snovi, ki so potrebne, tropine pa so odpadki trsja in iz tega lahko si posnameš, da so one izvrstno gnojilo za gorice. Sploh bi bilo po takem prav in je deloma potrebno, da spravimo vse odpadke trsja nazaj, v gorice in ker vsega ni mogoče, treba je skrbeti še za drugo gnojilo, naj že bude potem velnik ali „celina“ ali gnoj iz hleva. Nikakor pa ne smemo zavreči tropin in če so one tudi za drugo silje dobro gnojilo, najbolje pa so za gorice.

Razne izkušnje kažejo, da so tropine in to še tudi potem, ko so se za žganje rabile, izvrstno gnojilo. Ker je v njih veliko kalija in fosforove kisline, zato se rabijo tudi na drugem torišči lahko in z dobrim uspehom za gnojilo. V vrtu so pa one najbolje, če so bile v kompostu in se je v le-ta tudi pridjal še gnoj iz hleva. Dvojno korist pa ima iz njih tisti, ki jih daje živini, kajti one storé dobro živini in gnoj iz njih, zmešan z ostalim hlevnim gnojem, je prava mast za gorice.

Sejmovi. Dne 30. novembra pri sv. Andraši v slov. goricah, v Celji, v Mariboru, v Rogatci, v Strassu, na Bizeljskem in v Svičini. Dne 1. decembra v Radgoni in dne 2. decembra v Lučanah, na Ptuji in v Imenem (za svinje.)

Dopisi.

Iz Čadrama. (Poberki, prošnjaja.) Čas žetve, trgatve, praznik vseh Svetnikov in zahvalna nedelja so že za nami in zima je pred vratmi. Druga leta se je čas trgatve tudi pri nas s petjem in streljanjem obhajal, letos pa se je vse na tihem vršilo, tudi v onih goricah, kjer je še kaj malega bilo. V Ugovski občini, po katerej je, kakor znano, dne 5. julija toča vse vinograde za več let vničila, ni po večih vinogradih bilo le grozda videti in je trsje po večjem že zdaj suho in drugo spomlad gotovo niti reznika ne bo iz česa napraviti, saj še one slabe mladike, ki so se semtertje po toči prikazale, je rana, huda zima pomorila. Sreča za nas je še bila, da nam je Bog meseca avgusta in septembra dal ugodnega vremena in je ajda, katero so lastniki ne le na strneno, ampak tudi v podorano turšico in deloma tudi v vinograde nasejali, mogla rasti in je večji del srečno ocvetela in je na vzvišenih krajih tudi slani odšla, ter je še nekaterim lepega pridelka dala. Za mnoge je pa tudi ajda z malim, drobnim krompirjem, korenjem in repo ves žiyež, katerega imajo za celo zimo gostači in vinogradniki, katerih je v Zlogoni in Ugovski gori največ, ali še tega nimajo, kajti fižol, zelje in krompir so teh pridelki in vse to je toča vničila in posameznim ni druga ostalo, kakor dolg in revščina. Škoda smo sicer nemudoma tudi cesarski gosposki zavoljo odpisila davka naznanili in smo tudi podpore iz deželnega zaklada prosili in po našem drž. poslancu gosp. Fr. Robiču se nam je tudi obljuba pomoči privojskovala, pa do zdaj še za njo ne vemo in srečni so še oni, ki so si ozimino posejati mogli, njo pa so si marsikateri izposoditi morali. Ker so nam nekateri dobri sosedje pomoči v pridelkih obljubili, smo tudi c. kr. okr. glavarstvo Celjsko prosili dovoljenja, da bi smeli podpore poberati, pa ono je samo to v roke vzelo in bo gotovo malo nabralo. Ako bi prihodnja zima bila mehka in bi se še kaj zaslužiti dalo, pomagali bi si še nekateri, drugače bodo pa brez dvoma veliko revščino trpeli. In zdaj se nam je še naznanilo, da je dne 5. t. m. dal knez Hugo Windisch Grätz svojim delavcem v Oplotniški steklarni delo odpovedati in se bo tista koncem prosinca novega leta nehala in to ne bo samo delavcem, ki so imeli tukaj dobro stanje in plačilo, kakor skoraj nikjer, ampak v škodo bo to tudi celi naši župniji, ker okoli 50.000 gld. je po tej tovarni prišlo v naš kraj in so ubogi dninarji v spomladi s plavljenjem drv veliko zaslužili. Začela se bo sicer nova tovarna za stole in bo knezu neki veliko več dobička prinašala, kakor pa steklarna. Tudi se mu bode les 4krat boljše plačeval, ker bo pa tuji podjetnik g. Hafénrichter, je verjetno, da delavci

ne bodo tako pri dobrem. Naši ljudje so za uboge še smiljenega srca vselej bili in kedar je smiljeni brat po fari žito poberal, je vselej precej nabral. Ko je leta 1887 Novacerkev pogorela, se je po opominu č. g. župnika po zapunih možéh po celej fari žito poberalo in smo ga 25 vaganov nabrali in tje poslali. Leta 1888 smo ga ravno tako za stradajoče na Goriškem nabrali 26 vaganov. Č. g. župniki, kjer ni posebne uime po toči ali drugače bilo, bi nam tako lahko pomagali, saj kdor drugim smiljenje skazuje, najde ga sam in do zdaj smo ga našli še le v štirih župnijah in pri petih zasebnih dobrotnikih. Bog nam še daj drugih!

Iz Laškega trga. (Zborovanje.) Dne 15. novembra t. l. ustanovila se je stalno podružnica sv. Cirila in Metoda „Laški trg in okolica“. Zborovanje se sme za Laške razmere imenovati sijajno. Navzoči so bili v lepem številu gg. Celjani in silno veliko kmečkega ljudstva. Govoril je o pomenu „Družbe sv. Cirila in Metoda“ g. Hribar, za njim pa je razkladal č. g. Medved, da je gledé na nemško šolo na Laškem podružnica sv. Cirila in Metoda v tem kraji, ne samo koristna, ampak tudi potrebna. V stalni odbor bili so voljeni gg.: Martin Medved, za načelnika, Martin Skrbec, za blagajnika, in Alojz Groznik, za tajnika. Podružnica ima sedaj osem ustanovnikov, 60 letnikov (skoraj sami kmetje) in 20 podpornikov, tako da se je zamoglo že za to leto poslati „Vodstvu družbe sv. Ciril in Metoda“ 130 fl. Po zborovanji nam je domači mešani pevski zbor s pomočjo gg. pevcev iz Celja s svojim izvrstnim petjem mnogo veselja in zabave pripravil. Bodi jim prisrčna hvala! Ni ga bilo že 20 let takega zborovanja na Laškem; bili smo enih misli in navdušenega srca, da šola mora biti verska in narodna! Laškim Slovencom ostane ta dan nepozabljiv! Vsem pa, ki so pomagali, posebno gg. Celjanom in slovenskim kmetom, da se je zborovanje vršilo jako sijajno, izreka najpriserčnejšo zahvalo Odbor.

Iz Središča. (Odgovor.) V št. 46 „Slov. Gosp.“ nahajajoči se dopis iz Središča ni po vsem resničen in je dopisnik o naših šolskih razmerah krivo in pristransko poročal. Šolsko leto se je sicer kasneje pričelo, a ne zato, da bi novo poslopje bilo premalo suho, ampak ker je dotična komisija odredila v šolskih sobah nekoliko časa kuriti in s tem odpraviti nezdravo izpuhtenje, ki je pri pričetnem kurilu v vsakem novem poslopju neizogibno. Dopisnik pravi, da nekateri gospodje hočejo predelati staro šolo v učiteljska stanovanja. Ne nekateri gospodje, ampak celi kr. š. svet je enoglasno sklenil to storiti in je dotični zapisnik podpisan od vseh udov kr. šol. sveta; podpisali so ga tudi č. g. župnik Venedig in zastopniki kmetških občin

gg. Dogša, Serec in Simonič. Proti temu od okr. šol. sveta odobrenemu sklepu se tudi ni od nobene občine ugovarjalo. Nikdo pa ne misli, ker je šola 200 sežnjev od cerkve oddaljena, da bi se zato v tej šoli otroci ne navzeli ravno tako katoliškega duha, kakor če bi nova šola stala na Dogševem bregu. Mi smo prepričani in to tudi želimo, da se bodo v novi šoli dobri kristjani izrejali, ker v tem oziru so si gg. učitelji in č. g. katehet svojih dolžnosti svesti. Mi ne sprevidimo, na kak način bi bila zdajna naša šola od cerkve ločena, ker tista zveza šole s cerkvo, ki je bila s staro šolo, obstala bode nerazrušljiva tudi z novo šolo. Obiskovanje cerkve tudi ne bo težavno; oddaljeni otroci se lahko naravnost v cerkvo podajo, ne da bi poprej v šolo prišli. Tako se je godilo tudi do sedaj, tedaj ostane to pri „stari šegi“. Tisti „sivi mladič“, v katerega se dopisnik zaganja, je načelnik kr. šol. sveta sam in ne vem, zakaj dopisnik tega velespoštovanega moža, ki po svojih letih in izkušnjah gotovo ni več „mladič“, tako porogljivo naziva. Načelnik je povodom nekega burnega razgovora le omenil, da ako ravno ima v župniji sv. Miklavža precej posestva, ga vendar zaradi plačila za tamošnjo novo šolo nikdo nič ni vprašal. O kmetiških občinah se pa sploh takrat govorilo ni in se o molčanji teh že zato ne more govoriti, ker je naša šolska zadeva ravno vsled vednega ugovarjanja občin romala od najnižje do najvišje instance, da celo do upravnega sodišča in ker so se vse šolske oblasti izrekle za sedanje novo šolsko poslopje, ne preostaje drugo, kakor temu se udati. Če pa dopisnik govori zaradi naše šolske stavbe o „trpinih“, potem naj ne pozabi, da so enaki trpini povsod, kjer se nove šole stavijo in ne samo pri nas. Dozdeva se mi, da hoče dopisnik sopet pričeti, naš domači prepir vesiti na velik zvon; no če je tako, potem bi želeli, da se v svojih poročilih vedno le resnice drži. — S tem bodi končana ta vaša vojska o vaši šoli! Ured.

Iz Čadrama. (Šolske klopi.) Pri nas se je 3. novembra začel 4. razred ljudske šole in so se v 1. razredu po ukazu c. kr. okr. šolskega sveta in nadzornika nove klopi pripravile po najnovejši znajdbi za otroke od 6. do 8. leta in ko je bila učilnica zgotovljena, njo je ogledal g. okr. glavar sam v družbi okr. inženirja, okr. zdravnika in tudi okr. šolskega nadzornika Ambroschütza in vse se je dobro našlo in potrdilo, zdaj se pa vidi, da razun dveh otrok ni eden ne more v njih sedeti, ker so veliko preozke in prenizke. Tudi tukaj ni dobro več modrovati, kakor je treba. — V svoji rojstni fari na Prihovi je 8. t. m. duhovnik kapucinskega reda, posvečen v Gorici, slovesno novo mašo obhajal. Za vernó ljudstvo je bilo to veliko veselje.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na cesarskem dvoru je bila te dni slovesna poroka nadvojvodinje Marije Lujize in saškega princa Friderik - Augusta. K njej sta prišla tudi saški kralj in kraljica. — V državnem zboru se razpravlja še vedno o drž. proračunu in je sedaj nemška liberalna stranka, ki se zaganja precej hudo v ministra drž. financ, dr. Steinbacha. Ona hoče, naj se sklene postava, vsled katere bi se manjšim obrtnikom, izlasti na Dunaji, znižalo nekaj pri davkih. Ostale stranke pa niso zato, češ, da je to „krparija“ in po vrhu še prav nevarna. Najbrž ne bode nič iz te levičarske moke. Ako je že mogoče zniževati davke, tedaj se naj zniža davek vsem, ki jim ga je preveč, ne pa le enim in to na stroške drugih! — Ant. vit. Schmerling, doslej predsednik najvišje sodnije na Dunaji, dobiva poslej pokojnine 20.000 fl. Premala pač ta vsota ni. Naslednik mu je Karol vit. Stremayr, svoje dni minister za uk in bogočastje, mož istega mišljenja, kakor Schmerling. — Kakor drugi, tako stavijo tudi štajarski liberalci veliko upanja na to, da „javno mnenje“ izžene slov. in hrv. državne poslance iz „kluba konservativcev“. Ako se namreč ta klub oslabi, potem vzcvete pšenica nemški levici in pride vladno krmilo njej v roke. Zato ščuje „Tagespost“, stara prijateljica slov. ljudstva, „narodno-napredno stranko“, naj skliče nekje na Kranjskem ljudski shod ali tabor ter se na njem naj izreče volja „ljudstva“, da je slov. državnim poslancem izstopiti iz „kluba konservativcev“. Ali tega shoda ne bode in ko bi kedaj bil, naši poslanci bi — ostali še slej ko prej v istem klubu. — Koroški nemški liberalci so kar iz sebe ter se zahvaljujejo kar trumoma naučnemu ministru, baronu Gautschu, za njegov govor v drž. zboru. Tudi v slov. občinah, če je župan nemškutar, kujejo mu „prisrčne zahvalnice“. Oj slepote! — Na Kranjskem živi nekaj lutrovcev; da si jih ni veliko in so vsi nemške krvi, vendar so si prišli te dni nekaj navskriž in njih pastor zapusti brž svojo čedo ter odide iz Ljubljane. Ne zna pa se za pravi uzrok tega navskrižja, ali pa so hoteli posnemati tamošnje Slovence? — Pri porotnih obravnavah v Gorici sedé v tem tednu sami možje, ki ne znajo slovenski in vendar jim je soditi tudi Slovence. Kako jim je to mogoče? — Na Primorskem imajo slov. fantje razvado, da radi popevajo laške pesmi. Naj bode rodoljubom skrb, da se odpravi ta razvada! — V Trstu je na nekaterih trgovskih hišah slov. napis, ali lahomom bôde to v oči, zato jih radi pomazejo ali pa jih celo potrgajo s stene. — Zoper izvolitev Hrvata dr. Laginja se pritožuje na Dunaji posebna laška deputacija iz Kopra, glavnega mesta Istre, ter dela na to, da vlada

ovrže volitev. Upamo, da se ji to ne posreči. — V hrv. saboru, ki ima v Zagrebu svoje seje, dela banu vendar-le sitnobe ter mora zagovarjati ogersko vlado v rečéh, ki so očitno hrv. ljudstvu na kvar pa jih mu ona nalaga. — Na Ogorskem se pripravljajo že na nove volitve in grof Apponyi dela na to, da se vse „strankice“, ki si niso s sedanjo vlado dobre, strnejo v eno, veliko stranko. Kakor se pa sodi, naj si madjarski grof ne obeta zmage! Vlada ima moč v roki in zoper moč ali kar je tu bolj na mestu, zoper silo se ne opravi veliko.

Vunanje države. Da je sv. očetu Leonu XIII. težko živeti v mestu, kjer so framasoni za gospodarja bolj, kakor kraljeva vlada, to si človek lahko domisli, vendar pa še ni verjetno, da mislijo sv. oče zapustiti večno mesto, da si se to trdi, v zadnjem času že tudi v listih, ki imajo zvezo z dvorom sv. očeta. — Nikjer menda ni toliko revnih ljudi, kakor po Italiji. Poleti se ubogo ljudstvo še preklati tako ali tako, toda po zimi, ko ni dela, postane revščina še huja in ljudstvo se vzdrži še le za to, ker nima velicnih potreb: kak sad ali kosček polente je Lahu dovolje za celi dan, ali na nekaterih krajih še tega ljudstvo nima, ako mu vlada ne da zaslužka. — V Parizu so vzprejeli ruskega ministra Giersa jako odlično, vendar pa ga to ni zadržalo, da bi ne šel kmalu za tem, ko je otresel francoski prah z nog, v glavno mesto Nemčije, v Berlin. Iz tega se sodi, da še francoska - ruska zveza ni nič pribita resnica. — Belgija je soseda francoske republike, ali le-ta ne sme svojih vojakov pnstiti na belgijska tla, tudi ne o času vojske, ravno tako pa tudi nemški cesar ne in zato se pravi, da je „Belgija neutralna država“. Francoski republiki pa to ni po volji in bi rada dobila pravico, da sme ona, pa samo ona, poslati svojih vojakov na Belgijsko, ako ji tako kaže. No te pravice pa že ne doseže! — Mladi nemški cesar Viljem je mož pravice in zato odpravlja krivice prejšnjih vlad, kjer je še mogoče. Tudi Slovanom ni sovražnik, ali njih rane so globoke in težko, če ima cesar toliko moči, da jim jih zaceli! Vsekako pa je sedaj že bolje na Poznanjskem pa tudi pri Lužiških Srbih, kajti sedaj dobijo ljudske šole, v katerih bode poduk v materinščini, ne pa, kakor doslej, v nemščini. — Na Ruskem se je bati na večih krajih lakote; vlada je sicer prepovedala prodati pšenico iz dežele, ali letos je v celi državi ni toliko prarastlo, kakor se je rabi v njej in je sploh bila slaba letina. Treba bode torej kupovati živeža iz sosednjih držav, toda za to je treba denarja in ljudje tega ravno nimajo, ako jim ga vlada ne da ali še bolje je, če jim nakupi kar žita. — Srbska vlada je naročila 2000 šotorov za svoje vojake, ona torej misli, da jih jej utegne biti kje kedaj potreba. Se ve, da za vojaka ni

veselo, ako mora tudi v noči ostati pod milim nebom. Ako ni šotorov, pa se v vojski nagodi to kaj lahko. — Čudno je, da turski sultan ostaja Rusiji leto na leto vojno odškodnino na dolgu, ne da ga Rusija tirja za njo. — Ne samo avstrijska cesarica, tudi švedijska kraljica biva sedaj v Afriki, v Kairu in pravi se, da še pride tje tudi nekdanja francoska cesarica Evgenija ter ostane ona neki ondi čez zimo. — Iz južne Amerike prihaja čemdalje več poročil o novih ustajah. Dosedanji predsednik brazilijanske republike, Fonseca, se je odpovedal svoji službi, na njegovo mesto pride tudi general, Floriano Peizoto in mogoče, da ostane njemu vojaštvo pokorno. Fonseca ni imel te sreče, zato je raji šel, kakor da bi se zoper njega vojaštvo vzdignilo. — V Kaliforniji je našel general Livingstone novo zlato žilo. Ako je resnica, izkoplje se v tej novi jami zlata brž več, kakor doslej v enacih. Pripomenimo pa, da pride to poročilo iz — Amerike.

Za poduk in kratek čas.

Spominska lipa na Remšniku.

Dne 14. listopada t. l. popoldne ob četrti uri je silovit vihar mnogo škode povzročil. Na slabih bajtah je strehe vzdigoval, da so jih morali z verigami in vrvmi k zemlji pripenjati, drugače bi jih v grabe zanesel. Iznad marsikatere bajte pa je itak cele dele strehe pometal na tla. Pri cerkvi na Remšniku je silni vihar orjaško lipo razcepal in mnogo škode po logih napravil, izpulil in prelomil je brez števila dreves. Leta 1876 je v eden od treh vrhov lipe strela udarila in ga razparala, in to je bil vzrok, da se je začel sušiti in od leta do leta manj zeleneti. Deblo, ki je merilo v okrožji pet metrov, kazalo je že znamenja pogina in propada vsega na milem svetu. Silni veter vrigel je dva vrha tako varno v sredino med župnijsko poslopje in cerkveno obzidje, da nista druge škode napravila, kakor le majhno lipo, leta 1870 od tedanjega gospoda župnika Ant. Pirtošek vsajeno, sta podrla. Rajni gospod župnik, umrl l. 1871, je pustil isto lipico posaditi pri neki šolski svečanosti in je učence nagovoril, kakor sledi po šolski kroniki, spisani po g. Janezu Bezjak:

Kakor vi, moji ljubčeki, vidite, zoperstavlja se to drevo (kazaje na lipo), pod katerim niso samo vaši očetje in matere, temuč tudi dedi in prodedi velikokrat okrepčevalno senco našli in potno čelo brisali in hladili, marsikateri grozni nevihti. Hvala, prisrčna hvala tistemu, kateri jo je na ta pripravi prostor kot lepoto in kinč postavil! Ime tistega nam je sicer neznano, tudi ne čas, kedaj je bilo posajeno to drevo na svoj prostor, ali toliko je go-

tovo, da si je isti mož za potomce neizbrisljivo ime va njo zarisal in je iskreni narodnjak bil. To krasno drevo, katero Slovenci visoko cenijo, proti že bržčas več sto let viharjem.

To orjaško drevo je tudi leta 1863 ognjeno skušnjo stanovitno prestalo, ko je bilo pri požaru cerkve, župnišča in šole na sredi ognja čudovito ohranjeno.*) Vendar bo tudi ta lipa, kakor vsaka stvar na svetu, enkrat oslabela in v nekaterih letih vsahnila in se posušila. Glejte, otročiči, mi hočemo danes novo lipo zraven stare posaditi, katera bode, kakor upam, v nekaterih letih vam in vašim potomcem enake dobrote skazovala, kakor staro že poginu se bližajoče drevo, pod katerega senco še danes dihamo.

Bodite torej žive priče začetka mladega drevesa; spominjajte se svojega župnika, kateri ga danes v vaši navzočnosti zemlje krilu iz ročuje. Tudi kosti vašega župnika bodo more biti v kratkem že trohnele, prosite za njegovo dušno izveličanje, in ne zabite ga, ki vam je danes to nedolžno veselico napravil. —

Tako je vedel ta gostoljubni mož in otrokom prijazni gospod vselej šolsko mladino razveseljevati. Po tem ganljivem govoru, pri katerem skoro nijedno oko ni suho ostalo, je učence s kruhom podaril; tudi z vinom oskrbljeni so otročiči na zeleni trati pod velikansko lipo prepevali in z „živio“ klici blagemu župniku gospodu Antonu Pirtošek napivali: mnogo let!

Ko bi bila ista dva vrha padla na župnijsko poslopje ali cerkev, bi gotovo polovico strehe zdrobila in zidovje pohabila. Eden vrh še stoji, ali gotovo se bode moral radi varnosti podreti in tako bo zginil od rajnega gospoda župnika proslavljen kinč na Remšniku.

Velikansko drevo je gotovo stalo že blizo 700 let na svojem prostoru; kajti na golem prostoru ali bolje pečini v treh sto letih ne bi moglo tako močno vzrasti. Nekateri so namreč sklepali, da bi jo bili Turki posadili, ko so leta 1532 cerkev sv. Jurija na Remšniku in sv. Katarine na Kapli, nekdanje podružnice Remšniške, grozno razdrli. V kroniki se bere: 1535 die 16. octobris consecravit princ. episcopus Philippus a novo ecclesiam sti. Georgii ad Rembsnekh et cimiterium per Turcas immanis simos devastatum. In eadem ecclesia duo altaria. Supremum in honorem s. Georgii. A sinistris altare in honorem s. Andreae Apostoli. Et etiam benedixit tres campanas et confirmavit circiter 100. To se pravi po naše: 1535. 16. oktobra blagoslovil je knezoškof Filip iz nova cerkev sv. Jurija na Remšniku in mirodvor po grozih Turkih razdejano. V isti cer-

*) Veje celo požgane na lipi so po slej ozelenele. Možake, ki so že z žago okoli nje hodili, da bi jo podrl, je stala gospodinja napodila, rekoč: Bode še že rastle. Pis,

kvi dva altarja. Prednjega v čast sv. Juriju. Na levi strani altar v čast sv. Andreju apostolu. In je tudi blagoslovil tri zvone in bir-mal blizo 100 oseb.

Leta 1201 so Pavlinarji na Koroškem na svojem posestvu ustanovili župnijo sv. Jurija na Remšniku, kajti prej je spadal Remšnik v Labodo (Lavamünd na Koroškem). Brž ko ne vsadili so takrat, to je leta 1201, v spomin ustanovljenja župnije na Remšniku, lipo, ki je zdaj blizo pogina. Škoda za kinč! Velikansko drevo je tudi moč viharjev odnašalo, da niso mogli veliko streham škodovati.

Smešnica 48. Udovec je vzel udovo. Oba sta prinesla otrok v svoj novi zakon in tudi le-ta ni ostal brez otrok. Neki dan pa se stepajo otroci in žena pripoveduje to večer možu tako le: „Misi si, kako me je zgrabilo, ko sem videla, da so tvoji in moji otroci z bati bili po naju otrokih!“

Razne stvari.

(Shod škofov.) V soboto so se vrnili mil. knezoškof z Dunaja ali žal, da niso prišli zdravi domov. V tolažbo naših bralcev pa pristavimo, da se je mil. knezoškofu sedaj zdravje že zopet obrnilo na bolje.

(Skupen pastirski list) izdali so na svojem shodu avstrijski škofje, polen krščanskega ognja ali v besedi jako zmerne duha. Za našo škofijo izide ta „pastirski list“ brž ko ne že v prihodnjem tednu. v slovenski in nemški besedi.

(Znamenito.) V državnem zboru gredó sedaj Mladočehi roko v roci z nemškimi liberalci za načrt postave, naj se zniža manjšim obrtnikom davek, toda na škodo drugih plačevalcev davka. Iz tega razvidi lahko človek, kaj da snemo pričakovati od zveze z njimi ali od „jugoslovanskega kluba“ in tega želé nekateri „rodoljubi“ nasproti „klubu konservativcev!“ Kmet in posestnik v obče naj si to zareže v svoj rovaš, da ima k redu odgovor, ako mu kak „rodoljub“ hvali mlade „bratře“ na severu.

(Mestne volitve) v Mariboru niso bile take, kakor so si jih želeli gospod, e, ki nosijo zvonec v mestnem zastopu, vsaj ne po celem. V drugem volilnem razredu je volilni odbor popolnem pogorel, t. j. ne njegovi, ampak čisto drugi možje so se izvolili.

(Učiteljstvo.) Gospod Srečko Majcen, nadučitelj v Radvanji pri Mariboru, pride na enako mesto k sv. Duhu na Ostrem vrhu. Ondašnji nadučitelj, g. K. Kotnik gre pa na enako službo v Selnico.

(Za prenovljenje stolpa) stolne cerkve v Mariboru nabira milodare poseben odbor

in se je doslej nabralo v celem že 4828 gold. 26 kr.

(Smrtna kosa.) V ponedeljek jutro. dne 23. novembra je umrl č. g. dr. France Žager, profesor veronauka v pokoji, v 66. letu svoje dobe. Ranjei je bil čislán duhovnik in vrli rodoljub. Blag mu ostani spomin v srcih njegovih učencev in sploh vernega slov. ljudstva!

(Dijaški kuhinji) v Mariboru sta darovala p. n. gg. kanonik Lavrencij Hrg 10 fl. in M. Jurkovic, župnik pri sv. Petru nižje Maribora, 5 gld.

(Srečna občina) je Črešnjica v Ziljski dolini na Koroškem. Kacih 8 let že ne pije tam nihče več žganja in obema krčmarjema skupaj niso ljudje na dolgu za 5 gld. Toči se pri njih le vino in gruškovica. Pri tem so zdravi in tudi njih gospodarstvo se vzboljšuje.

(Šulverein.) Vedno se trdi, da šulverein ne dobiva „mark“ iz Nemčije za svoje šole in vendar stoji v izvestji šulvereina 1890 črno na belem, da pride iz Berolina za nemške (?) šole na Češko 50.000 mark, v Galicijo 3700, na Sedmograjsko 11.700 in na Tirolsko 6200 mark.

(Cekini.) Pri Bussolengu je nagloma nek francoski potnik zdrknil s klopi v vagonu ter je bil pri priči mrtev. Ko so ga deli na mrtvaški oder, našli so na njem v pasu 40.000 fr. zlata in misli se, da mu je bilo ravno to zlato pritisnilo na želodec ter ga je tako ubilo.

(Tatje) so vlomili v noči 12. novembra pri M. Žitku, posestniku na Moti, na Murskem polji, v hišo ter so mu odnesli razno obleko in tudi nekaj denarja. Žandarji pa so tatém že na sledu.

(Nova maša.) V nedeljo, dne 8. novembra je imel na Prihovi č. g. o. Efrem Majcen novo sv. mašo. O tem času so nove sv. maše redke, zato pa je bilo veliko veselje pobožnega ljudstva in tem večje, kjer že dolgo ni bilo nove sv. maše na Prihovi.

(Pogorelo) je dne 18. novembra Francu Foštu, po domače Zbegu, posestniku v Zlogoni, v Čadramski župniji, gospodarsko poslopje z vso krmo. Poslopje ni bilo zavarovano, zato je za posestnika škoda jako občutljiva.

(V kavarni) so v Mariboru v noči 8. novembra prijeli mladeniča, ki ni hotel iz kavarne, ko so jo zaprli. K malu pa so izpoznali, da se mu je zmedlo ter so ga odvedli v blaznico v Gradec. Reklo se je, da je mladenič bil dotlej na c. kr. gimnaziji v Celji.

(Železnica.) Na Martinovo nedeljo je južna železnica odprla novo postajico na Grobelnem, sredi med postajama Ponikva in Šentjurij.

(Nesreča.) Dne 4. novembra se je vdrla na Alojzijo Ambrož, 18 let staro deklo pri Fr. Turnšku, posestniku v Dobrovljah, tursica, ki je visela v kozolci ter jo je ubila.

(Slov. Koledar.) Pri g. K. Hribarji, knjigotržci v Celji, dobi se „slov. koledar“ za 45 kr. V njem je koledar, s praznino listom za vsak mesec in poleg navadnih reči ima tudi nekak političen pregled čez leto 1890 (tri podobe) in čez hranilnice ter oznanila.

(Opominj.) Dnes opozorimo naše bralce, izlasti če sedé v krajnem šolskem svetu, na dopis iz Čadrama. Iz njega se lahko učijo, pri kom da se je treba oglasiti, ako hoče človek nove šolske klopi, dobre za — v peč.

(Požar.) V nedeljo, dne 15. novembra se je ob 5. zvečer užgalo gospodarsko poslopje Ig. Krambergerja, posestnika v Jarenini. Škode mu je 600 gld., zavaroval pa si je bil poslopje na 400 gld.

(Goljufija.) Iz Koprivnice na Hrvaškem jo je potegnil tamošnji podžupan, Matija Pavelic, in sicer zato, ker je imel ubožno kaso v svojih rokah pa je iz nje zapravil 40.000 gld. Mož je bil ud „narodne stranke“ ter dež. in drž. poslanec.

(Beraštvo.) V Barceloni so si berači segli v roke, da ne izdajo poslej več denarja, ki ne šteje 5 centesim. S tem pa tega denarja ne pride več toliko med ljudi, ti morajo torej dati večji denar beračem v bogatme in na dobičku so potem le berači.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. J. Tomažič, kaplan v Šentilji v slov. gor., pride za I. kaplana v Konjice; č. g. Matej Štrakelj, kaplan pri sv. Petru v Radgoni, pride za kaplana v Šentilj in č. g. Anton Zavadil, kaplan pri sv. Martinu na Pohorji, pride za kaplana v Makole. — Č. g. Simon Pihljar, kaplan v Makolah, stopi zavoljo bolehnosti v pokoj.

Loterijne številke:

Gradec 21. novembra 1891 40, 1, 6, 28, 62
Dunaj „ „ 21, 61, 81, 28, 42

Dobro znana, splošno zaupanje uživajoča zavarovalnica

želi v vsakem sodnem okraju na Štajarskem, Koroškem in Kranjskem namestiti okrajnega zastopnika

 s stalno plačo.

Od prosilcev zahteva se, da imajo v dotičnem sodnem okraju — če tudi ne v sedeži sodišča — svoje posestvo, da so sposobni za uspešno delovanje na zavarovalnem polji in da se morejo izkazati za neomadeževano preteklostjo.

Ponudbe, v katerih naj se natančno opišejo vse okoliščine prosilčeve, pošiljajo naj se upravnistvu tega lista v zapečatenih pismih z napisom: „Securitas“.

Fingerjev

Plznski pivni grenkovec, najfinejši, zdravilni liker, Henrika in Adolfa Fingerja v Plznu. Glavna prodaja za Ptuj pri Robertu Jocherl, za Maribor pri M. Berdajs.

Lepa jabolčna drevesa,

najboljše vrste prodaja

2-3

Jos. Mursa,
posestnik na Krapju pri Ljutomeru.

Molitvenike,

v obeh deželnih jezikih,

v polusnje, usnje, kristal in kost vezane, priporoča v obilem številu in po najnižji ceni

Andrej Platzner,

poprej **Ed. Ferlinc,**
prodajalnica papirja, knjig in šolskih reči
v **Mariboru.**

Stari molitveniki se vežejo v usnje za 40 kr. in več. 6-10

Tinktura za želodec,

16-25

katero iz kineške rabarbare, kerhlikov-čevega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI, lekar**, pri angelju v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zaboječkih po 12 in več steklenic. Zaboječek z 12 stekl. velja gld. 1.36, z 55 stekl. 5 klg. teže, velja gld. 5.26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razpodajajo **lekarnice**: v Mariboru: Bancalari in König; v Ptuj: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradci: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico.

20